OULUN HIIPPAKUNTA

Muutoksenhaku ja valitusosoitus

Johtamisenpäivät
Rovaniemi
25.1.2023

Lakimiesasessori Mari Aalto ja hallintojohtaja Antti Jääskeläinen

Muutoksenhakukelpoisuus

- Muutoksenhakukelpoisia eli oikaisuvaatimus- ja valituskelpoisia ovat *päätökset*, joilla

  ✓Asia ratkaistaan *lopullisesti* myönteisesti tai kielteisesti

  ✓Asia jätetään ottamatta tutkittavaksi

Muutoksenhakukiellot

1. Mikäli päätös koskee vain **valmistelua tai täytäntöönpanoa**, ei siihen saa hakea muutosta
   - ✓ Kirkkolain 24 luvun 5 §
   - ✓ Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, hallintoprosessilaki) 2 luvun 6 §:n 2 momentti
   - ✓ Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1-kohta

Valmistelua ja täytäntöönpanoa ovat esimerkiksi:

- ✓ Vireillepanotoimet
  - Päätös viran tai työsuhteen haettavaksi julistamisesta
- ✓ Käsittely- ja järjestelypäätökset
  - Päätös poistaa asia esityslistalta
  - Päätös työryhmän perustamisesta
- ✓ Esitykset ja lausunnot toisille toimielimille tai viranomaisille eli valmistelupäätökset
- ✓ Ns. periaateratkaisut, elleivät ne hyvin konkreettisesti merkitse asian ratkaisemista myöhemmin tietyllä tavalla

Muutoksenhakukiellot

2. KirVESTES-asiat

- Palkkaus, virkavapaus, vuosiloma, matkakorvaukset, henkilöstökoulutuksen etuudet (esim. päivärahat, matkakorvaukset)

  Viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain (968/1974) 2 §:ssä tarkoitetussa asiassa eikä saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintoriita-asiana ratkaistavaksi, jos *hänellä* taikka *viranhaltijayhdistyksellä* on oikeus panna asia vireille *työtuomioistuimessa*. Edellä mainittua sovelletaan vain viranhaltijaan, joka on *jäsenenä* sellaisessa viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.

... tarkoittaa käytännössä:

✓Viranhaltija -> muutoksenhakukielto

✓ Työsuhteinen -> oikaisuvaatimusohje

Muutoksenhakukiellot

3. Valitusta ei saa tehdä **hallinnon sisäisestä määräyksestä**, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista (esim. virkakäsky, jonka esimies antaa alaiselleen)

   ✓Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 § 2 momentti

4. Muutosta ei saa hakea oikaisuvaatimuksella tai valittamalla päätökseen, joka koskee mm. tuomiokapitulin antamaa viranhoitomääräystä seurakuntapastorin virkaa, työnantajan viranhaltijalle antamaa varoitusta

   ✓Kirkkolain 24 luvun 14 § 1 momentti kohdat 1-10

4. Muutosta ei saa hakea oikaisuvaatimuksella tai valittamalla päätökseen, joka koskee **väliaikaista viran toimituksesta pidättämistä** (viranhaltijan, myös papin, väliaikainen viran toimituksesta pidättäminen, kirkkolain 6 luvun 63 §)

   ✓Kirkkolain 24 luvun 14 § 2 momentti

Muutoksenhakukiellot

5. Seurakunnan jäsenellä ei ole oikeutta tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta päätöksestä, joka koskee **toiseen henkilöön kohdistuvaa diakoniaa, kristillistä kasvatusta tai opetusta.**

   ✓Kirkkolain 24 luvun 14 § 3 momentti

6. Hankintaoikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen, jolla **ei** ole muutettu alkuperäistä hankintapäätöstä, ei voi hakea muutosta

   ✓Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 § 1 momentti

7. Mikäli asia kuuluu **markkinaoikeuden** toimivaltaan, ei hankintaa koskevista päätöksistä saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta

   ✓Kirkkolain 24 luvun 8 a § 2 momentti

Muutoksenhakukiellot

8. Mikäli päätös **alistetaan** tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi, ei siitä saa tehdä oikaisuvaatimusta
   -> Mutta päätöksestä tehdään *valitusosoitus* tuomiokapitulille tai kirkkohallitukselle (kirkollisvalitus alistusasiassa)
   ✓Kirkkolain 24 luvun 3 § 2 momentti

9. Mikäli päätöksestä voidaan tehdä **oikaisuvaatimus**, ei siihen saa hakea muutosta valittamalla
   ✓Kirkkolain 24 luvun 3 § 1 momentti

10. Muu peruste

    Muun lainsäädännön mukaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla, esim. kantelu

    Työsuhteeseen, johon ei ole asetettu kelpoisuusvaatimusta, valitsemista ja työsuhteesta irtisanomista koskevat päätökset ovat luonteeltaan yksityisoikeudellisia työsopimuslain soveltamiseen liittyviä päätöksiä. Niihin liittyvät riitaisuudet käsitellään siviilikanteina käräjäoikeudessa eikä hallinto-oikeudellisessa menettelyssä.

Oikaisuvaatimus (KL 24:3)

Oikaisuvaatimusmenettely on muutoksenhaun ***ensimmäinen*** osa
-> Vasta oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voidaan tehdä ***valitus***!

Oikaisuvaatimusaika on 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Kirkkovaltuuston päätöksestä ei voi tehdä oikaisuvaatimusta (suoraan valitus).
Poikkeus: kirkkovaltuuston *hautapaikkamaksuja* koskevaan päätökseen voi tehdä oikaisuvaatimuksen

- ✓ Hautaustoimilain (457/2003) 27 § 1 momentti

Oikaisuvaatimus

kenen päätös	kenelle oikaisuvaatimus
- kirkkoneuvosto - seurakuntaneuvosto - alainen jaosto - alainen toimielin - luottamushenkilö - viranhaltija - kirkkoherra (muut kuin papinloma, vapaa-aika, virkavapaus, joista tuomiokapituliin)	kirkkoneuvosto/srkneuvosto
- khran välittömän vaalin/srkvaalin vaaliluettelot	vaalilautakunta

Valitus / kirkollis- ja hallintovalitus (KL 24:4)

Kirkkoneuvoston *oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä ja* kirkkovaltuuston päätöksestä *v*oidaan tehdä *valitus*.

Varsinainen muutoksenhakukeino on **kirkollisvalitus** hallinto-oikeuteen

Hautaustoimen asioissa valituksena on **hallintovalitus** hallinto-oikeuteen

- ✓ Hautasijan osoittaminen
- ✓ Hautaustoimen maksut

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus / kirkollis- ja hallintovalitus

kenen päätös	**mihin valitetaan**
- kirkkovaltuusto - yhteinen kirkkovaltuusto - srk vaalilautakunnan - (oikaisuvaatimuksen johdosta) kirkkoneuvosto, seurakunta-neuvosto ja yhteisen kirkkoneuvosto - papinvaali	Pohjois-Suomen hallinto-oikeus PL 189 90101 Oulu pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Oikeus tehdä oikaisuvaatimus/kirkollisvalitus (KL 24:6)

Oikaisuvaatimuksen ja kirkollisvalituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu
- se jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*)
- seurakunnan viranomaisen päätöksestä myös seurakunnan jäsen.
- Seurakuntayhtymän viranomaisen päätöksestä seurakuntayhtymän jäsenseurakunta ja sen jäsen sekä seurakuntien yhteisen toimielimen päätöksestä sopimukseen osallinen seurakunta ja sen jäsen

Kirkollisvalitus alistusasiassa ja jatkovalitus

Alistusasioissa valitusviranomainen on hallinto-oikeuden sijasta *tuomiokapituli tai kirkkohallitus.*

Alistettavan päätöksen valitusperuste voi olla myös epätarkoituksenmukaisuus (kirkollisvalitusperusteiden lisäksi)

Alistusasioita ovat esimerkiksi:

- ✓ Uuden kirkon tai siunauskappelin rakentaminen tai hankkiminen (KL 14:2,3)
- ✓ Seurakunnan kiinteän omaisuuden myyminen, vaihtaminen tai muu luovuttaminen (KL 14:4)
- ✓ Kirkkoneuvoston ohjesäännön hyväksyminen (KL 10:3)

Jatkovalitus Hallinto-oikeuden päätökseen on mahdollista hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Muutoksenhaku hankinta-asioissa

- Hankinta-asioissa käytetään kolmea muutoksenhakuohjausta
  - ✓ Oikaisuvaatimus
  - ✓ Hankintaoikaisuvaatimus
  - ✓ Markkinaoikeusvalitus

- Hankinta-asiassa annettuun päätökseen annetaan erilaiset muutoksenhakuohjeet riippuen siitä, onko kyseessä kansallisen kynnysarvon **alittava** vai **ylittävä** hankinta
  - ✓ Hankintalaki 25 §

Muutoksenhaku hankinta-asioissa

- Kansalliset kynnysarvot ilman arvonlisäveroa laskettuna ovat:

  - 60.000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut);
  - 150.000 € (rakennusurakat);
  - 400.000 € (hankintalain liitteen E 1-4 kohdassa tarkoitetut sosiaali- ja terveyspalvelut);
  - 300.000 € (hankintalain liitteen E 5-15 kohdassa tarkoitetut muut erityiset palvelut) ja
  - 500.000 € (käyttöoikeussopimukset).

Muutoksenhaku hankinta-asioissa

- Kansallisen kynnysarvon ylittävistä hankinnoista voi tehdä **valituksen markkinaoikeudelle**
- Kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat **eivät** kuulu markkinaoikeuden toimivaltaan vaan niistä voi tehdä **oikaisuvaatimuksen**
- Hankinta-asiassa tehtyyn päätökseen voi varsinaisen muutoksenhaun **rinnalla** tehdä vaatimuksen **hankintaoikaisusta** (hankintalaki 132-135 §)
- Hankintaoikaisun vaatiminen ei ole riippuvainen hankinnan arvosta (kynnysrajat)
- Hankintaoikaisuvaatimuksen määräaika kuluu aina samanaikaisesti varsinaisen muutoksenhakuajan rinnalla

Muutoksenhaku hankinta-asioissa

Hankinta-asiassa annettuun päätökseen annetaan **aina kaksi** muutoksenhakuohjausta:

- ✓Kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat *(kirkkoherrat, viranhaltijat)*
  -> Oikaisuvaatimus ja hankintaoikaisu
- ✓Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat
  -> Valitus ja hankintaoikaisu

Hankintaoikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen, jolla alkuperäistä päätöstä ***ei*** ole muutettu, ei voi hakea muutosta

-> muutoksenhakukielto

Hankintaoikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen, jolla alkuperäistä päätöstä ***on*** muutettu, annetaan normaali muutoksenhakuohjaus

Muutoksenhakuajan laskeminen

- Muutoksenhakuaika alkaa kulumaan vasta siitä, kun **päätös <u>ja</u> <u>oikea</u> muutoksenhakuohjaus** on annettu tiedoksi
- Mikäli muutoksenhakuohjausta ei ole annettu tai se on annettu väärin, ei muutoksenhakuaika ala kulumaan
- -> Päätös ei saa lainvoimaa
- -> Lainvoimaa vailla olevaa päätöstä ei voi laittaa täytäntöön
- Vastuu oikeasta muutoksenhakuohjauksesta on sillä, joka tuntee *päätettävän asian* parhaiten: **päätöksentekijällä** (/esittelijällä) viranhaltijapäätöksissä ja **esittelijällä** kokouksissa

Muutoksenhakuajan laskeminen

- **Seurakunnan jäsenen** katsotaan saaneen asiasta tiedon, kun pöytäkirja, päätös tai alistus- tai valitusviranomaisen päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi
- Pöytäkirja tai päätös on pidettävä nähtävillä vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan (nähtäville asettamispäivä + 14 tai 30 päivää).
- **Hautaoikeuden haltijan** katsotaan saaneen KL 17 luvun 3:3 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä tiedon, kun sitä koskeva kuulutus on julkaistu lehdessä.
- Päätös tulee lainvoimaiseksi, jos siitä ei ole tehty oikaisuvaatimusta tai valitusta säädetyn ajan sisällä.

Tiedoksianto asianosaiselle

- **Asianosaiselle** lähetetään päätöstä koskeva tiedoksianto (pöytäkirjanote tai ilmoituskirje) oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen.
- Kirjeitse tiedoksi annetusta päätöksestä asianosaisen katsotaan saaneen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.
- Sähköpostitse annetun tiedoksiannon katsotaan tulleen asianosaisen tietoon kolmantena päivänä tiedon lähettämisestä. Asianosaisen on tehtävä oikaisuvaatimuksensa / valituksensa edellä mainittujen aikarajojen puitteissa.
- Todisteellinen tiedoksianto: postitse saantitodistuksella, suoraan tiedoksiannon vastaanottajalle (laadittava todistus) tai haastetiedoksianto

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 15/2020 (+ yleiskirjeet 2/2019 ja 7/2011)

- päätökseen, josta saa tehdä oikaisuvaatimuksen/valituksen, on liitettävä valitusosoitus
- päätökseen, josta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, on liitettävä ilmoitus muutoksenhakukiellosta ja siitä, mihin säännökseen kielto perustuu

Mallilomakkeiden käyttö

- **yleisohje** toimielimen kokouspöytäkirjan liitteeksi
  - kirkkovaltuusto/yhteinen kirkkovaltuusto ptk (lomake 1)
  - kirkkoneuvosto/srkneuvosto/yhteinen kirkkoneuvosto/johtokunta (lomake 2)
  - kokouksen asiat (§:t) jaettava muutoksenhaun näkökulmasta oikeisiin ”kohtiin”, päätöksiä viidenlaisia:
    - ei saa hakea muutosta
    - oikaisuvaatimus
    - kirkollisvalitus/hallintovalitus
    - alistusvalitus
    - hankinta
- **suunnattu ohje**, koskee yhtä §:ää
  - oma-aloitteisesti asianosaiselle lähetettävän päätöksen mukaan / pöytäkirjaotteen pyytäjälle
    - muutoksenhakukielto (lomake 3)
    - valtuuston päätökseen valitusosoitus (lomake 4 ja 5)
    - muun päätökseen oikaisuvaatimusosoitus (lomake 6 ja 7)
    - oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, (lomake 8, 8b, 9a ja 9b)
    - hankintapäätös (lomake 10 ja 11)